

4

Spot

TAKVİM

Yurtiçi Veriler

16 Eylül 11:00:
Ağustos ayı bütçe sonuçları

17 Eylül 10:00:
2023 yılı hizmet ticareti verileri

17 Eylül 10:00:
Ağustos ayı konut satışları

17 Eylül 10:00:
Ağustos ayı konut fiyat endeksi

19 Eylül 14:00:
PPK faiz kararı

20 Eylül 10:00
Eylül ayı tüketici güven endeksi

20 Eylül 10:00:
Ağustos ayı kurulan kapanan şirketler

Yurtdışı Veriler

17 Eylül 12:00:
Almanya ZEW endeksi

17 Eylül 15:30:
ABD perakende satışlar

18 Eylül 12:00: Euro Bölgesi tüketici enflasyonu

18 Eylül 21:00: FED faiz kararı

19 Eylül 15:30: ABD Philadelphia FED İmalat Endeksi

20 Eylül 09:00: Almanya üretici enflasyonu

5 dakikada 1 hafta

İhracat iklimi 8 aydır pozitif

İstanbul Sanayi Odası

tarafından açıklanan İhracat İklim Endeksi Ağustos ayında 51,3 değerini aldı. Endeks, Ocak ayından bu yana sekiz aydır 50'nin üzerinde değerler alıyor. Ancak grafikte de görüleceği gibi genişleme bölgesinde olsa da, endeks hala ılımlı bir ihracat potansiyeline işaret ediyor. Euro Bölgesi ve ABD'de faiz indirimleri ile birlikte endeksin önümüzdeki aylarda bir miktar daha canlanmasını bekleyebiliriz.

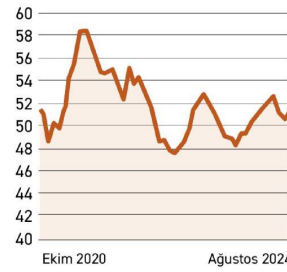
Sanayi üretimi önceki aya göre iyileşti, geçen yıla göre düştü

Sanayi üretimi Temmuz ayında önceki aya göre hafif artarken, yıllık bazda düşüşünü sürdürdü. Endeks aylık yüzde 0,4 arttı; yıllıkta yüzde 3,9 azaldı.

Madencilik sektörü endeksi geçen yıla göre yüzde 3,3, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi yüzde 8,2 arttı. Ana endeks olan imalat sanayi sektöründe ise üretim yüzde 5,1 azaldı.

İmalat sanayi alt gruplarında ise ağırlıkta kağıt ve kağıt ürünleri imalatı en fazla artışı gösterirken, en fazla azalış diğer ulaşım araçları imalatında gerçekleşti. Yıllıkta en fazla azalış temel eczacılık ürünleri imalatında, en fazla artış ise kimyasalların

Türkiye ihracat iklim endeksi

imalatında gerçekleşti.

Böylece ilk çeyrekte yüzde 5'in üzerinde arttıktan sonra ikinci çeyrekte yüzde 2'ye yakın gerileyen sanayi üretimi üçüncü çeyreğe de düşüşle başladı. Endeksin Ağustos'ta da aylık bazda artması ancak geçen yıla göre gerilemesi bekleniyor. Sanayi üretim endeksi ekonomide büyümenin ana belirleyicisi olması açısından önemli.

İşsizlik oranı geriledi ancak riskler artıyor

Haziran'daki sert yükselişin ardından Temmuz'da işsizlik oranı geriledi. İşsiz sayısı 2024 yılı temmuz ayında bir önceki aya göre 112 bin kişi azalarak 3 milyon 167 bin kişi oldu. İşsizlik oranı ise 0,4 puan azalarak yüzde 8,8 seviyesinde gerçekleşti.

2019'da 4,5 milyonun üzerine çıkan işsiz sayısı son birkaç yılda hizmet sektörü öncülüğünde gerileme gösteriyor. 2023 sonunda 3 milyona kadar gerileyen işsiz sayısı son 8 yılın en düşük düzeyine gerilemişti. Ekonomideki yavaşlama işaretlerinin belirginleşmesi ile birlikte aylık bazda yaratılan yeni istihdam hacmi ise pozitif olmakla birlikte yavaşlamaya başlamıştı. Haziran ayında işsizlik oranı 8,5'ten 9,2'ye sıçradı. Bu yakın tarihte gördüğümüz en hızlı

artış oldu. Birkaç gün önce açıklanan Temmuz verilerine göre ise işsizlik yüzde 8,8'ye geriledi.

Bununla birlikte yakın gelecekte işsizlik konusundaki riskler artmaya başladı. Reel sektör güven endeksi gelecek üç aya yönelik istihdam beklentileri hızla geriliyor. TÜİK'in son veriler ise haftalık ortalama fiili çalışma süresinin önceki aya göre 1,3 saat azalarak 42,5 saat olduğunu gösterdi. Covid-19 dönemi hariç tutulduğunda bu en düşük çalışma süresi.

Perakende satışlar yavaşlarsa da hala yüksek

Geçen haftanın en önemli verilerinden biri perakende satış hacim endeksi idi. Endeks, Temmuz ayında yüzde 5,4 yükseldi. Burada bir iyi bir kötü haber var. İyi haber endeksteeki yükselişin son 24 ayın en düşük seviyesine gerilemiş olması. Perakende satışlar özel tüketimin en net göstergelerinden biri. 2022-2023 döneminde Türkiye'de tüketim harcamaları çok ciddi oranda artmış ve büyümenin motoru olmuştu. Bu aynı zamanda cari açığın da yükselmesini beraberinde getirmişti. Kötü haber ise, perakende satışların hala istenen düzeyde gerilememiş olması. Son bir yıldır uygulanmakta olan normalleşme ve dezenflasyon programı iç tüketimi yavaşlatmayı öngörüyor. Bunda kısmen başarılı da oldu. Ancak üretim ve tüketim arasındaki kopukluk devam ediyor. Üretim tarafında bariz bir yavaşlama hatta gerileme varken tüketim tarafı büyümeye devam ediyor.

• DR. BADERARSLAN
-EKONOMİ Gazetesi yazarı

SEKTÖREL HABERLER

Istanbul Sanayi Odası Türkiye PMI® İmalat Sanayi Raporu
PMI Ağustos Ayında 47,8'e Yükseldi**Ağustos 2024 Önemli Noktalar:**

- Yeni siparişlerde üst üste 14. ay yavaşlama kaydedildi
- Üretimde Kasım 2022'den bu yana en belirgin daralma yaşandı
- Satış fiyatları enflasyonu son dört ayın en yüksek seviyesine çıkı

Özet:

Türk imalat sektörünün talep koşullarındaki zayıflık üçüncü çeyrek ortasında da devam etti. Yeni siparişlerde Temmuz ayına kıyasla hafif olmasına rağmen yine belirgin bir yavaşlama gerçekleşti ve bu durum firmaların üretim, istihdam ve satın alma faaliyetlerini de azaltmasına yol açtı. Ayrıca girdi stoklarında son bir yılın en hızlı düşüşü kaydedildi. Girdi maliyetleri keskin bir şekilde artmaya devam etti ve imalatçılar nihai ürün fiyatlarını bir önceki aya göre daha yüksek oranda artırdı.

Istanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI), imalat sanayinin kaydettiği performansı sergilemek amacıyla tasarlanmış tek rakamlı, bileşik performans göstergesidir. Manşet gösterge; yeni siparişler, fabrika çıkışları, istihdam, tedarikçilerin teslim süresi ve satın alma stokları gibi göstergelerden elde edilmiştir. 50,0 değerinin üzerinde ölçülen tüm rakamlar sektörde genel anlamda iyileşmeye işaret etmektedir.

Temmuz ayında 47,2 olan manşet PMI, Ağustos'ta 47,8'e yükselmekle birlikte sektörün performansında zayıflamanın sürdüğüne işaret etti. Böylece faaliyet koşullarında Nisan

ayından bu yana sürekli olarak yavaşlama yaşandı. Zorlu piyasa şartları, Ağustos'ta yeni siparişlerin üst üste 14. ay yavaşlamasına neden oldu. Söz konusu yavaşlama Mayıs'tan bu yana en hafif düzeyde olmasına rağmen belirgin gerçekleşti. Öte yandan yeni ihracat siparişlerinin Haziran 2023'ten bu yana ilk kez büyümeye geçmesi, dış talep koşullarında daha pozitif bir görünüme işaret etti.

Genel talep koşullarındaki durağan seyrin devam etmesi nedeniyle firmalar Ağustos ayında da üretim, istihdam ve satın alma faaliyetlerini azalttı. Üretimde Kasım 2022'den bu yana en sert ivme kaybının yaşanmasında fiyat baskıları da etkili oldu.

Girdi maliyetleri Temmuz ayına göre ılımlı olsa da yüksek bir hızda artmaya devam etti. Liradaki zayıflık girdi fiyatlarının artmasında belirleyici faktör olurken, anket katılımcıları ham madde ve lojistik maliyetlerinin de yükseldiğini bildirdi.

Girdi maliyetlerindeki yükselişe bağlı olarak imalatçılar kendi satış fiyatlarını da artırdı ve enflasyon oranı üst üste ikinci ay hızlanarak Nisan ayından bu yana en yüksek seviyeye çıktı.

Yeni siparişlerdeki düşüş trendi, imalatçıların stok tutma eğiliminde zayıflamayı beraberinde getirdi ve Ağustos ayında hem girdi hem de nihai ürün stokları azaldı. Girdi stoklarındaki düşüş Temmuz 2023'ten bu yana en yüksek oranda ölçüldü.

Yorum:

Istanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI anket verileri hakkında değerlendirmede bulunan S&P Global Market Intelligence Ekonomi Direktörü Andrew Harker, şunları söyledi:

"Türk imalatçıları, ihracat tarafındaki umut verici işaretlere rağmen Ağustos ayında da yeni siparişlerini artırmakta zorlandı. Genel talep koşullarındaki durağanlık üretim, istihdam ve satın alma faaliyetlerinin daha da azalmasına yol açarken, firmaların stok tutma eğiliminde de zayıflama gözlemlendi. Öte yandan, Ağustos ayında ihracatta görülen iyileşmenin önümüzdeki aylarda güçleneceğini ve daha genele yayılı hale gelerek sektörde toparlanma eğiliminin başlamasına yardımcı olacağını umuyoruz."

Üretim Endeksi**S: Üretiminiz bir ay öncesine göre nasıl değişti?**

Nisan ayından bu yana kesintisiz daralan Türk imalat sanayi üretimi Ağustos'ta da bu eğilimi sürdürdü. Üretimdeki son gerileme belirgin düzeyde ve son 21 ayın en yüksek oranında gerçekleşti. Zorlayıcı ekonomik koşullar, fiyat artışları ve talepteki zayıflık, firmaların üretimi azaltmasına yol açan temel faktörler oldu.

mev.an. 50 = bir önceki aya göre değişim yok

İstihdam Endeksi**S: Firmanızda çalışan sayısı bir ay öncesine göre nasıl değişti?**

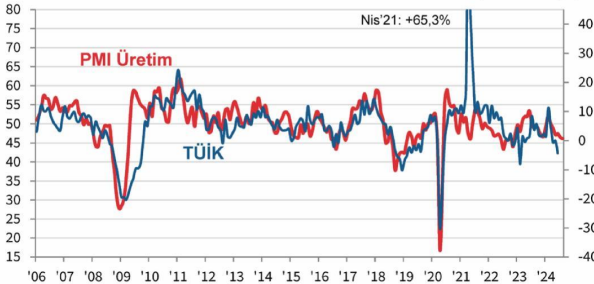
Türk imalatçıları Ağustos ayında istihdam hacmini azaltmaya devam ederek mevcut düşüş eğilimini yedinci aya taşıdı. İstihdam kaybına ilişkin olarak bazı firmalar yeni siparişlerdeki yavaşlamaya, bazıları ise işten ayrılmalara işaret etti. İstihdam hacmindeki düşüş ılımlı ve son üç ayın en hafif düzeyinde ölçüldü.

mev.an. 50 = bir önceki aya göre değişim yok

Tarihsel bakış:

PMI Üretim Endeksi, 50 = değişme yok

Sanayi Üretimi, % yıl/yıl

Dünya Bankası Emtia Fiyat Verileri

4 Eylül 2024

	Unit	Annual Averages			Quarterly Averages				Monthly Averages				
		Jan-Dec	Jan-Dec	Jan-Dec	Apr-Jun	Jul-Sep	Oct-Dec	Jan-Mar	Apr-Jun	June	July	August	
		2021	2022	2023	2023	2023	2023	2024	2024	2024	2024		
Energy													
Coal, Australia **	\$/mt	a/	138.1	344.9	172.8	164.7	151.9	136.9	126.9	137.4	135.1	137.6	145.8
Coal, South Africa **	\$/mt		119.8	240.6	119.1	111.8	98.1	115.4	105.6	105.3	105.3	105.3	106.2
Crude oil, average	\$/bbl		69.1	97.1	80.8	76.6	85.3	82.1	80.6	83.6	81.2	83.3	78.1
Crude oil, Brent	\$/bbl	a/	70.4	99.8	82.6	78.2	86.8	84.0	83.1	84.9	82.6	85.3	80.9
Crude oil, Dubai	\$/bbl		68.8	97.0	82.0	77.9	86.7	83.8	81.6	85.0	82.2	83.9	78.0
Crude oil, WTI	\$/bbl		68.0	94.4	77.7	73.8	82.5	78.4	77.0	80.8	78.9	80.5	75.6
Natural gas, Index	2010=100		130.7	281.6	102.9	89.3	91.2	106.5	76.8	81.1	90.4	82.8	91.4
Natural gas, Europe **	\$/mmbtu	a/	16.12	40.34	2.00	11.33	10.76	13.52	8.75	10.03	10.87	10.35	12.37
Natural gas, U.S.	\$/mmbtu	a/	3.85	6.37	2.54	2.16	2.59	2.74	2.13	2.08	2.51	2.08	1.99
Liquefied natural gas, Japan	\$/mmbtu	a/	10.76	18.43	14.39	13.49	12.58	13.26	13.72	12.06	12.13	12.49	12.47
Non Energy													
Agriculture													
Beverages													
Cocoa	\$/kg	b/	2.43	2.39	3.28	3.01	3.49	3.96	5.68	8.52	8.27	7.09	6.88
Coffee, Arabica	\$/kg	b/	4.51	5.63	4.54	4.83	4.14	4.35	4.56	5.28	5.48	5.67	5.76
Coffee, Robusta	\$/kg	b/	1.98	2.29	2.63	2.72	2.76	2.77	3.43	4.26	4.50	4.73	4.73
Tea, average	\$/kg		2.69	3.05	2.74	2.79	2.72	2.74	2.68	3.15	3.22	3.30	3.22
Tea, Colombo	\$/kg	b/	3.13	3.87	3.56	3.52	3.23	3.53	4.20	4.19	4.16	4.10	4.02
Tea, Kolkata	\$/kg	b/	2.83	2.83	2.43	2.62	2.73	2.51	1.65	3.05	3.36	3.59	3.46
Tea, Mombasa	\$/kg	b/	2.11	2.45	2.23	2.22	2.19	2.18	2.19	2.21	2.14	2.20	2.20
Food													
Oils and Meals													
Coconut oil	\$/mt	b/	1,636	1,635	1,075	1,045	1,073	1,090	1,197	1,408	1,398	1,474	1,619
Fish meal	\$/mt		1,481	1,596	1,815	1,784	1,871	1,850	1,748	1,717	1,730	1,739	1,733
Groundnuts	\$/mt		1,555	1,568	1,892	1,787	2,003	2,050	2,010	1,821	1,813	1,840	1,688
Groundnut oil **	\$/mt	b/	2,075	2,203	2,035	2,025	2,146	1,929	1,842	1,823	1,810	1,851	1,758
Palm oil	\$/mt	b/	1,131	1,276	886	919	856	816	882	890	874	896	933
Palmkernel oil	\$/mt		1,533	1,617	990	979	985	949	1,063	1,214	1,156	1,365	1,480
Soybean meal	\$/mt	b/	481	548	541	519	514	536	464	463	481	472	436
Soybean oil	\$/mt	b/	1,385	1,667	1,119	1,008	1,125	1,105	949	986	1,011	1,079	1,031
Soybeans	\$/mt	b/	583	675	598	601	612	543	518	482	480	470	400
Grains													
Barley	\$/mt	b/
Maize	\$/mt	b/	259.5	318.8	252.7	275.4	224.6	216.2	192.8	194.0	192.5	177.4	170.3
Rice, Thailand 5%	\$/mt	b/	458.3	436.8	553.7	508.3	600.7	610.7	632.3	617.3	632.0	590.0	589.0
Rice, Thailand 25%	\$/mt		448.3	429.7	532.9	493.7	570.3	582.0	599.3	584.0	595.0	557.0	560.0
Rice, Thailand A1	\$/mt		436.1	417.7	536.2	490.4	589.8	593.0	625.5	599.2	613.3	570.9	566.7
Rice, Vietnam 5%	\$/mt		446.3	404.5	523.7	478.0	546.1	626.2	608.4	567.0	561.6	552.4	535.3
Sorghum	\$/mt	
Wheat, U.S., HRW **	\$/mt	b/	315.2	430.0	340.4	363.8	325.3	290.9	279.1	275.8	265.6	260.3	250.9
Wheat, U.S., SRW **	\$/mt		281.7	381.9	257.7	298.3	237.1	244.2	240.8	237.2	230.6	218.8	205.8
Other Food													
Bananas, EU	\$/kg		0.92	0.94	1.09	1.12	1.08	1.07	1.08	1.07	1.06	1.08	1.07
Bananas, U.S.	\$/kg	b/	1.21	1.49	1.60	1.62	1.56	1.56	1.61	1.38	1.09	1.03	1.01
Beef **	\$/kg	b/	5.34	5.62	4.90	5.21	4.80	4.88	5.37	5.93	5.85	6.19	6.34
Chicken **	\$/kg	b/	1.99	1.68	1.53	1.53	1.44	1.63	1.54	1.45	1.40	1.33	1.38
Lamb **	\$/kg		8.66	8.27	6.12	6.85	5.69	5.37	5.23	5.12	5.02	5.11	5.24
Oranges	\$/kg	b/	0.65	0.92	1.57	1.42	1.65	2.00	1.85	2.15	2.26	2.30	2.41
Shrimp	\$/kg		13.70	13.51	10.19	10.73	9.19	8.60	8.60
Sugar, EU	\$/kg	b/	0.39	0.34	0.35	0.36	0.36	0.35	0.35	0.35	0.35	0.35	0.36
Sugar, U.S.	\$/kg	b/	0.74	0.79	0.89	0.92	0.89	0.95	0.89	0.84	0.83	0.83	0.79
Sugar, World	\$/kg	b/	0.39	0.41	0.52	0.54	0.54	0.54	0.49	0.43	0.43	0.43	0.41

continued on next page

Dünya Bankası Emtia Fiyat Verileri

4 Eylül 2024

	Unit	Annual Averages			Quarterly Averages				Monthly Averages			
		Jan-Dec 2021	Jan-Dec 2022	Jan-Dec 2023	Apr-Jun 2023	Jul-Sep 2023	Oct-Dec 2023	Jan-Mar 2024	Apr-Jun 2024	June 2024	July 2024	August 2024
Raw Materials												
Timber												
Logs, Africa	\$/cum	414.2	368.9	378.6	381.2	381.0	376.6	379.9	376.8	376.6	379.6	385.4
Logs, S.E. Asia	\$/cum b/	271.4	228.0	212.4	217.0	206.1	201.5	200.5	191.1	188.7	188.6	203.5
Plywood	\$/sheets	497.7	418.2	389.5	398.1	378.0	369.5	367.8	350.5	346.0	345.9	373.3
Sawnwood, Africa	\$/cum	659.3	593.0	595.9	599.8	606.8	594.8	607.6	604.9	609.1	616.1	619.6
Sawnwood, S.E. Asia	\$/cum b/	750.0	674.5	677.7	682.2	690.1	676.5	691.1	688.0	692.8	700.8	704.8
Other Raw Materials												
Cotton	\$/kg b/	2.23	2.86	2.09	2.07	2.11	2.03	2.14	1.91	1.83	1.79	1.76
Rubber, RSS3	\$/kg	2.07	1.81	1.58	1.54	1.51	1.65	2.07	2.23	2.26	2.06	2.39
Rubber, TSR20 **	\$/kg b/	1.68	1.54	1.38	1.34	1.34	1.46	1.58	1.69	1.75	1.65	1.74
Fertilizers												
DAP	\$/mt	601.0	772.2	550.0	533.9	505.1	544.7	599.2	536.7	543.0	539.4	546.0
Phosphate rock	\$/mt b/	123.2	266.2	321.7	344.8	345.4	282.5	250.0	152.5	152.5	152.5	152.5
Potassium chloride **	\$/mt b/	542.8	863.4	383.2	369.3	348.8	328.5	295.4	307.3	310.0	300.6	294.0
TSP	\$/mt b/	538.2	716.1	480.2	475.2	434.8	459.4	451.3	450.4	473.8	505.8	507.2
Urea, E. Europe **	\$/mt b/	483.2	700.0	358.0	310.0	366.8	383.6	338.9	313.7	336.3	342.5	342.5
Metals and Minerals												
Aluminum	\$/mt b/	2,473	2,705	2,256	2,266	2,160	2,192	2,199	2,523	2,498	2,349	2,344
Copper	\$/mt b/	9,317	8,822	8,490	8,474	8,368	8,176	8,444	9,751	9,648	9,385	8,972
Iron ore	\$/dmt b/	161.7	121.3	120.6	112.0	115.2	129.0	123.3	113.0	107.5	106.9	99.9
Lead	\$/mt b/	2,200	2,151	2,136	2,119	2,172	2,116	2,074	2,166	2,147	2,107	1,995
Nickel	\$/mt b/	18,465	25,834	21,521	22,366	20,392	17,256	16,627	18,416	17,498	16,335	16,292
Tin	\$/mt b/	32,384	31,335	25,938	26,181	26,797	24,435	26,218	32,262	32,033	31,860	31,492
Zinc	\$/mt b/	3,003	3,481	2,653	2,540	2,436	2,498	2,446	2,834	2,809	2,777	2,714
Precious Metals												
Gold	\$/toz c/	1,800	1,801	1,943	1,978	1,929	1,976	2,072	2,336	2,326	2,398	2,470
Platinum	\$/toz c/	1,091	962	966	1,028	932	911	910	980	985	979	945
Silver	\$/toz c/	25.2	21.8	23.4	24.2	23.6	23.2	23.4	28.8	29.6	29.8	28.5
Indexes (2010=100)												
Total	d/	100.9	142.5	108.0	103.7	108.9	107.6	104.4	108.6	107.2	107.7	104.7
Energy		95.4	152.6	107.0	100.4	109.1	107.2	102.5	105.3	103.8	106.0	102.6
Non Energy		112.1	122.1	110.2	110.2	108.5	108.4	108.2	115.1	114.2	111.1	109.0
Agriculture		107.7	119.3	110.9	111.6	109.8	110.0	111.2	116.4	115.7	112.6	111.1
Beverages		93.5	106.3	107.8	107.8	107.5	114.9	140.4	187.3	187.9	177.3	175.2
Food		120.9	138.1	125.4	126.8	123.4	122.1	117.6	116.6	115.1	113.9	111.2
Oils and Meals		127.1	145.2	118.9	117.1	117.2	112.9	107.0	106.2	107.0	107.8	102.3
Grains		123.8	150.4	133.0	138.0	128.0	122.7	117.4	116.3	115.6	109.1	106.3
Other Food		110.2	117.7	127.2	129.5	127.2	133.6	131.8	130.7	125.3	126.2	127.4
Raw Materials		82.9	80.3	77.1	76.5	78.0	78.2	80.5	79.9	80.3	76.7	78.1
Timber		90.4	80.1	79.1	79.9	79.8	78.1	79.4	78.4	78.6	79.3	80.9
Other Raw Materials		74.8	80.5	74.9	72.7	76.1	78.3	81.7	81.6	82.1	73.8	75.0
Fertilizers		152.3	235.7	153.5	148.9	153.6	146.1	116.4	113.5	118.2	120.3	120.0
Metals and Minerals		116.4	115.0	104.0	103.0	100.8	100.7	101.2	112.6	110.6	106.8	103.5
Base Metals	e/	117.7	122.4	109.0	109.1	105.9	103.5	105.1	120.8	119.2	114.6	111.6
Precious Metals		140.2	136.8	147.3	150.5	146.6	149.2	155.4	177.5	177.6	182.3	185.6

Notes and Abbreviations:

a/ Included in the energy index; b/ Included in the non-energy index; c/ Included in the precious metals index; d/ Metals and Minerals excluding iron ore.

\$ = US dollar bbl = barrel cum = cubic meter dmt = dry metric ton kg = kilogram mmbtu = million British thermal units mt = metric ton toz = troy oz
.. = not available ** = see next page "Changes in the recent issues"

continued on next page